

การศึกษาสภาพวิเคราะห์การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม

จังหวัดเชียงใหม่

จัดทำโดย

นางภรณ์ไพลิน อินทรโยธิน

นำเสนอ

อาจารย์พวงผกา สุขวัฒนา

นักศึกษาโครงการ รมป2 ห้อง 2 รหัส 571561321046

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558

งานนี้เป็นส่วนหนึ่งของรายวิชา (1062302) การบริหารการศึกษาและ
กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

การศึกษาสภาพวิเคราะห์การบริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม

จังหวัดเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมา

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม ตั้งอยู่เลขที่ 250 หมู่ 1 ตำบลหางดง อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ 50240 ถนนฮอด – แม่สะเรียง เปิดอาคารเรียนเมื่อวันที่ 9 เดือนกันยายน พ.ศ. 2553 ลักษณะเป็นอาคารชั้นเดียวมีห้องเรียนจำนวน 3 ห้องเรียนประกอบด้วยห้องเด็กเล็กจำนวน 1 ห้อง ห้องเตรียมอนุบาลจำนวน 1 ห้อง และห้องอนุบาลจำนวน 1 ห้อง ห้องพยาบาล ห้องธุรการ ห้องอาหาร ห้องครัว ห้องน้ำ ห้องอาบน้ำ และห้องเรียนอัจฉริยะจำนวน 1 ห้องสำหรับเด็ก พร้อมสนามเด็กเล่นเครื่องเล่นสนามพร้อมใช้งาน ตลอดจนพื้นที่สีเขียวสำหรับการเรียนรู้ของเด็ก และปัจจุบันได้สร้างอาคารอนุบาลอีกจำนวน 2 หลัง เป็นอาคารอนุบาล 1 อนุบาล 2 อนุบาล 3 เพื่อรองรับจำนวนเด็กในเขตเทศบาลจำนวน 7 หมู่บ้าน มีดังต่อไปนี้ หมู่บ้านแม่ลอง , หมู่บ้านโป่ง, หมู่บ้านท่าข้าม, หมู่บ้านห้วยส้มป่อย, หมู่บ้านวังลุง, หมู่บ้านกองหิน, หมู่บ้านหลังกาด ปัจจุบันจำนวนเด็กที่ได้เข้ารับบริการได้เพิ่มจำนวนขึ้นเรื่อย ๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาโครงสร้างการบริการงาน แต่ละด้านให้พร้อมเพื่อให้ระบบการทำงานส่วนต่าง ๆ ได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมถึงการจัดการเรียนการสอน การศึกษาปฐมวัยในระดับชั้นต่าง ๆ การเรียนร่วมกันจากเด็กๆ ต่างหมู่บ้าน ส่งเสริมด้านภาษาและวัฒนธรรมแต่ละหมู่บ้าน และส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเหมาะสมตามวัย และพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความสามารถ เพิ่มความพร้อมประสิทธิภาพในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ต่อไป

ลักษณะ/สภาพของชุมชน

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่ ที่ตั้งในเขตอำเภอฮอด ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งของเชียงใหม่ ตั้งอยู่ตอนใต้ของจังหวัดเชียงใหม่ ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ 88 กิโลเมตร ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 108 (ถนนเชียงใหม่-ฮอด-แม่สะเรียง) ชุมชน

เขตบริการการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม เป็น
ชุมชน ที่รองรับเด็กอายุ 2 – 6 ปี ของ 7 หมู่บ้าน ในเขตการรับผิดชอบของ
เทศบาลตำบลท่าข้าม

ตราสัญลักษณ์ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

ความหมาย

พระธาตุดอยสุเทพ : เป็นพระธาตุคู่บ้านคู่เมืองของชาวเชียงใหม่
รัศมี 9 แฉก : แสดงถึงความสำเร็จก้าวหน้า ความเจริญงอกงาม
ทั้งกาย วาจา ใจ ซึ่งได้เปล่งแสงเจิด
จรัสเป็นประกายอันงดงาม และจำนวน 9 แฉก หมายถึง
รัชกาลที่ 9

ลายไทย : แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นไทย
วงกลม : ความสามัคคี กลมเกลียว เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน
ดอกเข็ม : เป็นสัญลักษณ์ของปัญญาที่ฉลาด เจียบแหลม

เปรียบประดุดอกเข็ม

หญ้าแพรก : เป็นสัญลักษณ์ของความอดทนบุคคลใดมีความ
อดทน ทำสิ่งใดก็ประสบความสำเร็จได้

สุวิชาโน ภวโหติ : ผู้มีวิชาความรู้เป็นผู้เจริญ

ปรัชญาการศึกษา

“ มีคุณธรรม จริยธรรม พัฒนาการสมวัย ชุมชนร่วมใจพัฒนา ”

สี่ประจำศูนย์

สี่ชมพู หมายถึง ความรักความอ่อนโยน ร่าเริง สดใส

สี่ดำ หมายถึง ความเข้มแข็งแรง ความมั่นคง และ ความสามัคคี

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัย

การศึกษาปฐมวัยเป็นพัฒนาการเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติ และพัฒนาการของเด็กของแต่ละคนตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม – วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาความไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม

วิสัยทัศน์ (Vision)

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม สามารถบริการการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยความร่วมมือจากคณะผู้บริหาร ชุมชน ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้อง สถานที่มีความร่มรื่น น่าอยู่ เด็กมีพัฒนาการที่ดี มีความรู้คู่คุณธรรมบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุดและอย่างคุ้มค่าและบุคลากรมีความสามารถปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพและอย่างมีความสุข

พันธกิจ (Mission)

1. จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาโดยจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ

2.พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถให้เหมาะสมกับงาน และ
สู่มาตรฐานวิชาชีพ มีคุณธรรมจริยธรรม ตลอดจนให้ขวัญและกำลังใจใน
การทำงาน

3.พัฒนาระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพสอดคล้องกับ
พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2546 โดยความร่วมมือของชุมชนและผู้
เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

4.จัดอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
เทศบาลตำบลท่าข้ามให้น่าอยู่ ร่มรื่น สะอาด และปลอดภัย

5.ส่งเสริม อนุรักษ์ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น

**แผนผังโครงสร้างโครงสร้างการบริหารงาน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล
ตำบลท่าข้าม**

อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

บทบาทตามหน้าที่ตามตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญที่จะกระตุ้น ส่งเสริมให้การ
บริหารงานในบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารประสบผลสำเร็จ โดยยึดผู้เรียน
เป็นสำคัญพอสรุปได้ดังนี้

1. เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. เป็นผู้นำในการบริหาร ยึดแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
3. เป็นผู้นำด้านการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้
4. เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ
5. เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชน
6. เป็นผู้นำในการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม และส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

7. เป็นผู้นำในการจัดการศึกษา เป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในการสร้างสรรค์

8. เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ลงมือทำและรับผิดชอบร่วมกัน เพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ

9. เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

10. เป็นผู้นำในการจัดหางบประมาณ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ที่กล่าวมา ผู้บริหารที่ยึดหลักการ 10 ประการ ดังกล่าว ย่อมจะประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของคนทั้งภายในและภายนอกองค์กรได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารที่ดีจึงต้องสำรวจตนเองถึงข้อบกพร่องและหาแนวทางในการพัฒนาตนเองเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนางานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบการบริหารจัดการใหม่และการปฏิรูปการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งในการดำเนินงานผู้บริหารต้องยึดการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM: School based Management ประกอบด้วยเกณฑ์ต่อไปนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ
2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม
3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก
4. การประสานความสัมพันธ์
5. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากร
6. การสร้างแรงจูงใจ
7. การประเมินภายในและการประเมินภายนอก
8. การส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา
9. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
10. การส่งเสริมเทคโนโลยี

บทบาทและหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษา ที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้มีทุกโรงเรียน โดยให้มีจำนวนแตกต่างกันไปตามขนาดที่นับจากจำนวนนักเรียนในโรงเรียนนั้น และกำหนดให้มีการประชุมอย่างน้อยภาคเรียนละ 2 ครั้ง เพื่อกำกับและส่งเสริมกิจกรรมของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ดังนี้..

หน้าที่ข้อ 1 กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจในความมุ่งหมายหลักการของการจัดการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. ศึกษาและทำความเข้าใจข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันของชุมชน/ท้องถิ่น ที่ตั้งของสถานศึกษา
3. กำหนดนโยบาย เป้าหมาย และทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
4. กำหนดแผนพัฒนาสถานศึกษา ด้านวิชาการบุคลากร งบประมาณ อาคารสถานที่ กิจกรรม
5. กำหนดให้สถานศึกษา จัดทำธรรมนูญโรงเรียน

หน้าที่ ข้อ 2 ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
2. พิจารณาความสอดคล้องของแผนปฏิบัติการประจำปี กับแผนพัฒนาของสถานศึกษา

3. พิจารณาถึงความเป็นไปได้และความเหมาะสมเกี่ยวกับวิธีการหรือยุทธศาสตร์การดำเนินงานของกิจกรรม งาน/โครงการที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

4. ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการของสถานศึกษา

หน้าที่ ข้อ 3 ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาหลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. พิจารณาความสอดคล้องของสาระการเรียนรู้กับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. พิจารณาความถูกต้องความสมบูรณ์ของสาระการเรียนรู้และความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น

4. ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระการเรียนรู้ของสถานศึกษา

หน้าที่ ข้อ 4 กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดแผนการกำกับและติดตามร่วมกับสถานศึกษา ได้แก่ วิธีการ ระยะเวลา

2. ดำเนินการกำกับติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาตามแผนที่กำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย

3. ให้ข้อมูลป้อนกลับแก่สถานศึกษาและให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและขวัญกำลังใจในการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามแผนและมีวิธีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

หน้าที่ ข้อ 5 ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. สถานศึกษาจัดทำข้อมูล สารสนเทศที่เกี่ยวข้องกับจำนวนผู้เรียนการคมนาคม สภาพทางเศรษฐกิจ

2. สนับสนุนและจัดหาที่เรียนให้แก่เด็กในพื้นที่บริการได้เข้าเรียนในสถานศึกษาให้มากที่สุด

3. จัดหาทุนการศึกษาอุปกรณ์การศึกษาและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ แก่ผู้เรียนที่ขาดแคลน

หน้าที่ ข้อ 6 พิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. สนับสนุนให้เด็กพิการ ได้มีการเรียนร่วมกับเด็กปกติ

2. สอดส่อง ดูแลเด็กที่ได้รับการทารุณ กดขี่ ข่มเหง ล่วงละเมิดทางเพศ ใช้แรงงานเด็ก กักขัง ฯลฯ ให้ได้รับความช่วยเหลือและส่งไปขอรับบริการที่เหมาะสม

3. สอดส่อง ดูแลเด็กที่มีความบกพร่อง ทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้หรือมีร่างกายที่พิการ หรือทุพพลภาพหรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ให้ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง

4. ส่งเสริม สนับสนุน ให้สถานศึกษาให้แก่เด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด

5. สนับสนุน ส่งเสริมการทำงานร่วมกับ องค์กรการพิทักษ์สิทธิเด็ก

หน้าที่ ข้อ 7 เสนอแนะและมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวิชาการด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคลและด้านการบริหารงานทั่วไปของสถานศึกษา มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

การบริหารจัดการด้านวิชาการ

1. มีส่วนร่วมในการกำหนดมาตรฐานวิชาการของศึกษา

2. มีส่วนร่วมในการจัดหาผลิตสื่อเพื่อพัฒนาการเรียน

การบริหารจัดการด้านงบประมาณ

1. มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการบริหารใช้งบประมาณของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ

2. มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีการตรวจสอบติดตามและประเมินผล การบริหารจัดการด้านการบริหารงานบุคคล

1. มีส่วนร่วมในการกำหนดแผนพัฒนาครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา และส่งเสริมให้มีการพัฒนาการอย่างต่อเนื่อง

2. ให้ขวัญกำลังใจและยกย่องเชิดชูเกียรติแก่ครูและบุคลากรอื่นในสถานศึกษา

หน้าที่ข้อ 8 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิชาวิทยากรภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้ง สื่อสารจาริตประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. รวบรวมได้ทรัพยากรและทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ เพื่อสนับสนุนจัดการเรียนการสอน

2. ส่งเสริมและกำกับติดตามการใช้วิทยากรและภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ส่งเสริมและกำกับติดตามเพื่อให้สถานศึกษากิจกรรมที่ศึกษาจาริต ประเพณีศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ พร้อมทั้งการยกย่องเชิดชูเกียรติภูมิปัญญาท้องถิ่นตามความเหมาะสมและโอกาสอันสมควร

หน้าที่ข้อที่9 เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนเพื่อให้สถานศึกษาเป็น แหล่งวิทยากรของชุมชนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น มี แนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรทั้งภาครัฐ และเอกชนจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาท้องถิ่น

2. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยากรและให้บริการ ด้านต่างๆ แก่ชุมชน

หน้าที่ข้อ 10 ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษา ก่อนเสนอต่อสาธารณชน มีแนวปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. ให้สถานศึกษาจัดทำรายงานผลการดำเนินงานประจำปี
2. เสนอแนะในการปรับปรุงรายงานผลการดำเนินงานประจำปี
3. ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษาก่อนเผยแพร่ของสาธารณชน

หน้าที่ ข้อ 11 แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะอนุกรรมการ เพื่อดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร

บทบาทและหน้าที่ฝ่ายวิชาการ

หน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายวิชาการ

1. ควบคุมการเรียนการสอน จัดตารางสอน จัดครูเข้าสอน ในชั้นต่างๆ
2. ให้ครูจัดทำแผนการสอนทุกรายวิชา ดำเนินการให้ทุกวิชามีอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ
3. เยี่ยมห้องเรียนและนิเทศการเรียนการสอน
4. บริการสนับสนุนครูผู้สอน ด้านอุปกรณ์การเรียนการสอน
5. ประสานงานกับหัวหน้าระดับต่างๆด้านการเรียนการสอน
6. ประสานงานกับบรรณารักษ์ห้องสมุดทางด้านวิชาการ
7. ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้อง ตามที่ได้รับมอบหมาย
8. งานแผนปฏิบัติงานและจัดทำปฏิทินปฏิบัติงานประจำปี
9. สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานประจำภาคเรียน/ประจำปี

หน้าที่และความรับผิดชอบของฝ่ายวัดประเมินผล

1. กำหนดการสอบต่างๆ จัดทำตารางสอบ และบริการด้านการสอบต่างๆ
2. ตรวจสอบความถูกต้องของการวัดผล และส่งผลการเรียนให้ครูรับผิดชอบ
3. ประเมินผลข้อสอบ และวิเคราะห์ข้อสอบ
4. ติดตามผลการเรียนของนักเรียน โดยทั่วไปและเฉพาะราย

5. รวบรวมระเบียบ คำสั่ง ประกาศเกี่ยวกับการเรียนการวัดผลแบบเรียน
ต่างๆ

6. กำหนดแบบของเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลเพื่อให้เป็น
แบบแผนเดียวกัน

บทบาทและหน้าที่ฝ่ายธุรการงาน

- 1) รับ-ส่งเอกสาร
- 2) จัดเก็บเอกสารทางด้านงานธุรการ (รับ-ส่ง ทั่วไป)
- 3) ร่างโต้ตอบหนังสือทั่วไป
- 4) ดูแลแบบฟอร์มประเภทต่างๆ
- 5) ดำเนินงานเกี่ยวกับงานการเงินและดูแลการเบิกจ่ายวัสดุสำนักงานของ
หน่วยงาน
- 6) ดำเนินการเกี่ยวกับการลาประเภทต่าง ๆ ของพนักงานส่วนแผนงาน
- 7) จัดเตรียมเอกสารการประชุม ดำเนินการธุรการงานประชุมของหน่วย
งาน
- 8) เป็นหน่วยกลางที่ให้บริการการพิมพ์และสำเนาเอกสาร
- 9) ประสานงานทั่วไปกับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก
- 10) งานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

บทบาทและหน้าที่ฝ่ายชุมชนสัมพันธ์

1. อำนวยความสะดวกด้านทรัพยากรของโรงเรียนให้แก่ชุมชน
2. ประชาสัมพันธ์ความก้าวหน้า ผลการเรียนรู้ของนักเรียนให้แก่ผู้ปกครอง
ชุมชนและ สาธารณชนทราบอย่างทั่วถึง
3. ให้บริการร่วมมือ ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อ
บำเพ็ญประโยชน์ ด้านประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น
4. งานยานพาหนะ จัดบริการรถรับ-ส่งนักเรียนและบุคลากรในกรณีปฏิบัติ
กิจกรรมนอกสถานที่ เช่น ร่วมแข่งขันกีฬา เป็นต้น
5. สรุปผลการดำเนินงาน รายงานการปฏิบัติตามปฏิทินงานฝ่ายกิจการ
นักเรียนให้ผู้บริหารทราบ

บทบาทและหน้าที่ฝ่ายอาคารสถานที่

งานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยรู้จักใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมทั้งการควบคุม ดูแลรักษา การให้บริการชุมชน การรู้จักส่งเสริมทะนุบำรุงอาคารสถานที่ที่มีอยู่ให้คงสภาพดีและสนองความต้องการได้อย่างเพียงพอ โดยมีขอบข่ายของงานอาคารสถานที่ดังนี้

1. การวางแผนด้านอาคารสถานที่

1. มีแผนงาน / โครงการ
2. จัดตั้งคณะกรรมการดำเนินงานตามแผนงาน / โครงการ

2. การรักษาความสะอาดและสุขภาพ

1. บริเวณโรงเรียนสะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย
2. อาคารเรียนและอาคารประกอบโดยทั่วไปสะอาด
3. ดำเนินการดูแลด้านความสะอาดรอบๆบริเวณโรงเรียน
4. มีระบบระบายน้ำที่ดี ไม่มีน้ำขัง
5. ส้วมใช้งานได้ดี ไม่มีกลิ่นเหม็น
6. จัดโรงอาหารได้ถูกหลักสุขภาพ และจัดเก็บอุปกรณ์

การประกอบอาหาร

อย่างมีระบบ

3. การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม

1. จัดสภาพบริเวณโรงเรียนให้สะอาดเป็นระเบียบ ร่มรื่น สวยงาม มีไม้ยืนต้น

และไม้ประดับเหมาะสมกับอาคารสถานที่

2. จัดสวนหย่อมหรือสื่อกลางแจ้งที่เหมาะสมกับสถานที่
3. จัดสถานที่ให้นักเรียนได้เล่นออกกำลังกายอย่างเหมาะสม

สม

4. การใช้อาคารสถานที่

1. ใช้อาคารสถานที่ให้เกิดประโยชน์อย่างเหมาะสม
2. ให้บริการด้านสถานที่แก่ชุมชนและส่วนราชการอื่นๆ
3. มีการซ่อมแซมแก้ไขส่วนที่ชำรุดให้อยู่ในสภาพที่ใช้การ

ได้ดี

4. จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ สนับสนุนการพัฒนาอาคารสถานที่
ที่มีการต่อเติม ดัดแปลงให้มีสภาพที่ดีขึ้นกว่าเดิม
5. การจัดสถานที่บริการนักเรียน
 1. จัดให้มีโรงอาหารหรือสถานที่รับประทานอาหารให้เพียงพอและเหมาะสม
 2. จัดให้มีห้องพยาบาล บริการแก่นักเรียนที่เจ็บป่วย
 3. จัดให้มีน้ำดื่ม อ่างมือ ส้วม ที่ถูกสุขลักษณะ

บทบาทหน้าที่นักวิชาการศึกษา

หน้าที่นักวิชาการศึกษา

1. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ร่างแผนการแนะแนวการศึกษาแนะแนวอาชีพ
2. ศึกษาวิเคราะห์วิจัยหลักสูตร
3. สร้างและพัฒนาหลักสูตรของวิชาการต่างๆ 4. การพัฒนาหน้าที่และแบบเรียน
5. การวางแผนการศึกษา (การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา, แผนกลยุทธ์, แผนงานประจำปี)
6. การจัดพิพิธภัณฑ์ทางการศึกษา
7. การประชาสัมพันธ์ เขียนบทความ เขียนข่าวสาร
8. จัดทำมาตรฐานทางการศึกษา
9. จัดและบริการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการศึกษาในสถานศึกษา
10. งานนิเทศการศึกษา (ตรวจแผนการสอน, นิเทศการสอน เป็นต้น)
11. งานบริหารงานบุคคล
12. งานการศึกษาปฐมวัย(รวมเรื่องนม อาหารกลางวัน)
13. งานการศึกษาขั้นพื้นฐาน
14. งานบริหารโรงเรียน
15. งานศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม ภูมิปัญญาชาวบ้าน
16. งานกีฬาและนันทนาการและงานอื่นๆที่ได้รับมอบหมาย

บทบาทและหน้าที่ครูปฐมวัย

ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียน ปฏิบัติงานทางวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย ดังนี้

1. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. จัดอบรมสั่งสอนและจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และคุณลักษณะตามวัย
3. ปฏิบัติงานวิชาการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
4. ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือผู้เรียน
5. ปฏิบัติงานความร่วมมือกับเครือข่ายการพัฒนาเด็กปฐมวัย
6. อบรมเลี้ยงดูและจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามหลักสูตรกำหนด
7. จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
8. จัดทำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
9. จัดทำวิจัยในชั้นเรียน
10. จัดหา/ผลิตสื่อ นวัตกรรมการเรียนการสอน
11. จัดทำเครื่องมือวัดและประเมินผล
12. ประสานสัมพันธ์ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กกับผู้ปกครอง ชุมชน
13. พัฒนาดตนเองให้มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยี เพื่อพัฒนาผู้เรียน
14. จัดให้มีการประเมินพัฒนาการผู้เรียน
15. จัดระบบธุรการในชั้นเรียน
16. รวบรวมผลงานรายงานผลการปฏิบัติงานตามลำดับ
17. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

อาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม

แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง

ทุ่งน้ำมหาสนุก

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

เป้าหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย

1. เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านเหมาะสมกับวัย
2. เด็กปฐมวัยมีคุณธรรมจริยธรรม และความเป็นไทย สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

3. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีสิ่งแวดล้อมที่เป็นอิสระเอื้อต่อการเรียน
4. เด็กปฐมวัยเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น
5. เด็กปฐมวัยมีความสนใจใฝ่รู้ในสิ่งต่างๆ รอบตัวอย่างสร้างสรรค์
6. เด็กปฐมวัยมีทักษะกระบวนการคิด รู้จักแก้ปัญหา มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
7. เด็กปฐมวัยมีลักษณะนิสัยที่รักษาระบอบชาติและสิ่งแวดล้อม
8. ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาและจัดการศึกษาปฐมวัย

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจน การเรียนรู้ที่เหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุล และเต็มตามศักยภาพ โดยกำหนดหลักการ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึง ถึงความแตกต่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แนวคิดจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งกล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ ที่ยอมรับว่าบุคคลหรือผู้เรียนมีความแตกต่างกัน และทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ ดังนั้นในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูหรือผู้จัดการเรียนรู้ควรมีความเชื่อพื้นฐานอย่างน้อย 3 ประการ คือ

1. เชื่อว่าทุกคนมีความแตกต่างกัน
2. เชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ได้
3. เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ ทุกเวลา

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กระดับปฐมวัยที่ข้าพเจ้ารับผิดชอบ จึงเป็นการจัดการบรรยากาศ จัดกิจกรรม จัดสื่อ จัดสถานการณ์ต่างๆ ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ โดย

1. รู้จักผู้เรียนครอบคลุมอย่างรอบด้าน และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปเป็นพื้นฐานการออกแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับเด็กนักเรียน

2. เปิดโอกาสให้นักเรียนเป็นผู้เลือกหรือตัดสินใจในเนื้อหาสาระที่สนใจ และ
เป็นประโยชน์ต่อนักเรียน

3. เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ โดยได้คิด ได้รวบรวมความรู้และลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

หลักการกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

1. ผู้เรียนต้องได้รับเนื้อหาครบถ้วนตามหลักสูตร
2. ผู้เรียนต้องทราบกระบวนการเรียนรู้ก่อนที่จะเข้าสู่

กระบวนการเรียนรู้

3. ผู้เรียนต้องรู้ว่าการเรียนสิ่งใดสิ่งหนึ่งนั้นผู้เรียนต้องทำอย่างไรบ้าง ไม่แน่นว่า ผู้สอนต้องทำอะไร

4. ผู้เรียนเป็นผู้เลือกกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 5.. การประเมินผลมีการประเมินเป็นระยะและตอนสุดท้ายตามความเหมาะสม

ข้อมูลบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์ทำงาน	หน้าที่รับผิดชอบ
นางเอื้อง ปินตา แหลม	ครูผู้ดูแลเด็ก	13 ปี	ครูประจำชั้นห้องอนุบาล 2/2
นางสาวสรินยา ต้นเขียว	ครูผู้ดูแลเด็ก	5 ปี	ครูประจำชั้นห้องอนุบาล 2/1
นางสาวรัตนา กันยาสุข	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	2 ปี	ครูประจำชั้นห้องอนุบาล 3
นางสาวศิริวรรณ ปินตาดง	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	1 ปี	ครูประจำชั้นห้องอนุบาล 1/1
นางสาวสุริวรรณแดงขาวเขียว	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	3 ปี	ครูประจำชั้นห้องเด็กเล็ก
นางสาวเดือนเพ็ญการะบุรณ์	ผู้ดูแลเด็ก	9 ปี	ครูประจำชั้นห้องเตรียมอนุบาล 1/2
นางภรณ์ไพลินอินทรโยธิน	ผู้ดูแลเด็ก	5 ปี	ครูประจำชั้นห้องเตรียมอนุบาล 1/1

นางผ่องพรรณ แก้วฟู	ผู้ดูแลเด็ก	1 ปี	ครูประจำชั้นห้อง อนุบาล 1/2
-----------------------	-------------	------	--------------------------------

ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนที่รับผิดชอบ (ปีการศึกษา2558)

ตารางแสดงจำนวนนักเรียนแยกเป็นชั้น

ชั้น	จำนวนนักเรียน			จำนวน ห้องเรียน	หมายเหตุ
	ชาย	หญิง	รวม		
เตรียมอนุบาล 1/1	16	14	30	30	
รวม	16	14	30	30	

เกียรติยศ ชื่อเสียงและผลงาน / โครงการดีเด่นของศูนย์

งาน/โครงการที่รับผิดชอบ

โครงการพัฒนาบุคลากร

วิธีการดำเนินการ

1. จัดประชุมครูเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการจัด
กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

2. จัดทำโครงการ และเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ

3. แต่งตั้งคณะทำงาน

4. ดำเนินงานตามกิจกรรม/โครงการ

5. สรุป-ประเมิน และรายงานผล

ผลการดำเนินงาน

1.ครูผู้ดูแลเด็กทุกคน ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการจัด
กระบวนการเรียนรู้

2. ครูผู้ดูแลเด็กทุกคนพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพสู่ครูมืออาชีพ
3. นักเรียนทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ
4. ผู้ปกครองและชุมชนมีความเชื่อมั่น

โครงการประกันคุณภาพภายใน

วิธีการดำเนินการ

1. ประชุม ครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
 2. จัดทำโครงการ และเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ
 3. แต่งตั้งคณะกรรมการ
 4. ดำเนินงานตามกิจกรรม/โครงการ
- สรุป-ประเมิน และรายงานผล

ผลการดำเนินงาน

1. นักเรียนได้รับการส่งเสริม และพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ
2. ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจผลการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

โครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

วิธีการดำเนินการ

1. จัดประชุม ครู เกี่ยวกับปัญหา และแนวทางการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. จัดทำโครงการ และเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติ
3. แต่งตั้งคณะทำงาน
4. จัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้อง
5. ดำเนินการตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
 - กิจกรรมหน้าเสาธง
 - รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากระเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรม แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แบบ

สัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และแบบบันทึกการตรวจสุขภาพ

- คัดกรองนักเรียนและสรุป ได้แก่ ศึกษาข้อมูลจากระเบียนสะสม แบบประเมินพฤติกรรม แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ แบบสัมภาษณ์นักเรียน แบบสัมภาษณ์ผู้ปกครอง และแบบบันทึกการตรวจสุขภาพ

- จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านนิทาน กิจกรรมในชั้นเรียน กิจกรรมไหว้ครู กิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและการบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ โครงการอาหารกลางวัน

- กิจกรรมเยี่ยมบ้านนักเรียน

- จัดประชุมผู้ปกครอง

6. สรุป-ประเมิน และรายงานผล

ผลการดำเนินงาน

1. นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา

2. ครูผู้ดูแลเด็กและเด็กนักเรียนมีสัมพันธภาพเป็นไปด้วยดีและอบอุ่น

3. นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์และเรียนรู้อย่างมีความสุข

4. เกิดสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบ้าน โรงเรียน และชุมชน

รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก ให้เด็กมีพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล เป็นการ

สร้างรากฐานชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีคุณค่าต่อตนเองและสังคม ตามปรัชญาการศึกษาปฐมวัย ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย จะต้องจัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น โดยที่การเล่นดังกล่าวต้องไม่ใช่การเล่นโดยไม่มีจุดมุ่งหมาย และไม่ใช่ว่าการยัดเยียดเนื้อหาของระดับประถมศึกษาให้แก่เด็ก การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย ครูจะต้องเข้าใจการเรียนรู้ที่เด็ก และสร้างเสริมประสบการณ์และธรรมชาติการเรียนรู้ให้แก่เด็ก ดังหลักการสำคัญในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 ดังนี้

1. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
2. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
3. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
5. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่สอดคล้องกับหลักการทำงานของสมอง

สมองของเด็กเล็กได้รับความสนใจในช่วงประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา เราได้เรียนรู้ว่าสมองถูกออกแบบมาเพื่อการเรียนรู้ คำอธิบายเกี่ยวกับเรื่อง

ของสมองของเด็กเล็กชี้ชัดว่าการเชื่อมต่อของเซลล์สมองของเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการอย่างรวดเร็ว เครือข่ายเซลล์สมองที่เชื่อมต่อกันนี้มีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ ประสบการณ์ต่างๆ ที่เด็กได้รับจะถูกป้อนเข้าสู่สมองของเด็ก และเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเชื่อมต่อของเส้นใยประสาท เส้นใยประสาทและจุดเชื่อมต่อที่ทำงานอยู่เสมอจะมีการสร้างไขมันล้อมรอบ (Myelinization) ทำให้การเคลื่อนไหวของกระแสไฟฟ้าในเส้นใยประสาทเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ และเป็นการป้องกันไม่ให้เครือข่ายเส้นใยประสาทถูกกำจัดไป ดังนั้น การที่จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จึงต้องให้เด็กได้รับประสบการณ์ต่างๆ อย่างเหมาะสม โดยการจัดการเรียนรู้บนฐานของหลักการเรียนรู้ของสมองและจิต (Caine and Caine, 2002) ดังนี้

1. สมองสามารถทำงานได้หลายอย่างในเวลาเดียวกัน (A parallel processor) และการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับสรีระทั้งหมดของร่างกาย สมองทำงานเป็นระบบซึ่งเป็นองค์รวม (A whole system) จะไม่แยกเรียนรู้เฉพาะทีละส่วน การจัดการศึกษาจึงต้องไม่จัดโดยแยกเป็นส่วนๆ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของมนุษย์

2. ในช่วงแรกของชีวิตสมองเติบโตอย่างรวดเร็วมาก การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของสมองเกิดจากการที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม มนุษย์แต่ละคนเป็นส่วนหนึ่งในสังคม ดังนั้น ความสัมพันธ์ทางสังคมจึงมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้

3. มนุษย์มีความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติในการค้นหาความหมายของสิ่งต่างๆ ดังนั้น จึงต้องตอบสนองต่อความต้องการค้นหาความหมายด้วยการได้สำรวจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ

4. สมองจะทั้งรับรู้และทำความเข้าใจรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่สมองจะสร้างและแสดงออกด้วยรูปแบบของตัวเอง ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กำหนดรูปแบบในการเรียนรู้และ

ทำความเข้าใจของตนเอง

5. อารมณ์มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้ อารมณ์และการเรียนรู้เป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้ ดังนั้น บรรยากาศที่เหมาะสมจึงเอื้อให้เกิดการเรียนรู้

6. สมองทั้งสองซีกจะทำงานอย่างสัมพันธ์กันในทุกๆ กิจกรรม ซึ่งทำให้เราได้ว่าสมองจะทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นส่วนๆ และทำความเข้าใจโดยภาพรวม ดังนั้น การจัดการศึกษาที่ดีต้องตระหนักถึงข้อนี้ โดยการให้เรียนรู้เป็นภาพรวมและส่วนย่อย

7. การเรียนรู้ประกอบด้วยจุดสนใจหลักและรับรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวไปพร้อมๆ กัน ดังนั้น ในการจัดการศึกษาจึงจำเป็นต้องใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ในทุกแง่มุม

8. การเรียนรู้เป็นไปโดยที่เกิดความตระหนักในสิ่งที่กำลังเรียนรู้และไม่ได้ตระหนักว่าเกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้อาจไม่ได้เกิดขึ้นอย่างทันทีแต่ต้องใช้เวลาที่ค่อยๆ เกิดขึ้น ดังนั้น การจัดการศึกษาจึงต้องออกแบบให้เอื้อให้ผู้เรียนได้ค่อยๆ ต่อเติมแนวคิด ทักษะ และประสบการณ์ จนกระทั่งเกิดความเข้าใจและเรียนรู้

9. มนุษย์มีวิธีจัดระบบความจำ 2 แบบที่สำคัญ คือ ระบบการจำเป็นมิติ และการท่องจำ การเรียนรู้ที่อย่างมีความหมายต่อผู้เรียนจะเกิดจากระบบความจำทั้งสองแบบนี้ ดังนั้น การเรียนรู้จะเกิดจากสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน

10. ในช่วงต้นของชีวิต สมองจะมีการเติบโตอย่างรวดเร็วมากซึ่งมีลักษณะของ Hard wiring มีการสร้างเส้นใยประสาท และจุดเชื่อมต่อมากมาย ซึ่งมีช่วงของการเรียนรู้ที่เหมาะสมในเรื่องต่างๆ (Windows of opportunity) แต่อย่างไรก็ตาม สมองก็ไม่ได้จำกัดหรือหยุดการเจริญเติบโต มนุษย์จึงสามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต ดังนั้น จึงควรจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับ Windows of opportunity และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอด

ชีวิต

11. ความท้าทายจะช่วยกระตุ้นให้ต้องการเรียนรู้ ส่วนความกลัวจะยับยั้งการเรียนรู้ ดังนั้น การเรียนรู้จะเกิดขึ้นในบรรยากาศที่ปราศจากความกลัว และมีความท้าทายให้ต้องการเรียนรู้

12. มนุษย์ทุกคนมีสมอง แต่สมองของแต่ละคนล้วนแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้น แต่ละคนจึงมีแบบแผนของการเรียนรู้ (Learning Style) ความสามารถ และเขาว์ปัญญาที่แตกต่างกัน

ทั้งนี้การจัดการเรียนรู้บนฐานขององค์ความรู้ดังกล่าวจึงเป็นการจัดการเรียนรู้ที่มีลักษณะดังนี้

1. จัดการเรียนรู้โดยไม่แยกเป็นส่วนๆ ให้สอดคล้องกับธรรมชาติของสมองมนุษย์ ซึ่งสามารถทำงานได้หลายอย่างในเวลาเดียวกันและการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับสรีระทั้งหมดของร่างกาย

2. จัดการเรียนรู้โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม เพราะการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของสมองเกิดจากความสัมพันธ์ทางสังคม

3. จัดการเรียนรู้โดยตอบสนองต่อความต้องการพื้นฐานตามธรรมชาติในการค้นหาความหมายด้วยการให้เด็กได้สำรวจและเรียนรู้สิ่งต่างๆ

4. จัดการเรียนรู้โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กำหนดรูปแบบในการเรียนรู้และทำความเข้าใจของตนเอง เนื่องจากสมองจะทั้งรับรู้และทำความเข้าใจรูปแบบต่างๆ ที่เกิดขึ้น แต่สมองจะสร้างและแสดงออกด้วยรูปแบบของตัวเอง

5. จัดบรรยากาศที่เหมาะสมซึ่งเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ เนื่องจากอารมณ์และการเรียนรู้เป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้และอารมณ์มีผลต่อรูปแบบการเรียนรู้

6. จัดการเรียนรู้ทั้งการเรียนรู้ที่เป็นภาพรวมและที่เป็นส่วนย่อย

เพื่อตอบสนองต่อข้อความรู้ที่ว่าสมองจะทำการแบ่งข้อมูลออกเป็นส่วนๆ และทำความเข้าใจโดยภาพรวม สมองทั้งสองซีกจะทำงานอย่างสัมพันธ์กันในทุกๆ กิจกรรม

7. จัดการเรียนรู้โดยใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ในทุกแง่มุม เพราะการเรียนรู้ของสมองจะประกอบด้วยจุดสนใจหลักและรับรู้สิ่งต่างๆ รอบตัวไปพร้อมๆ กัน

8. ออกแบบการจัดการเรียนรู้ซึ่งเอื้อให้ผู้เรียนได้ค่อยๆ ต่อเติมแนวคิด ทักษะ และประสบการณ์ จนกระทั่งเข้าใจและเกิดการเรียนรู้ เพราะการเรียนรู้อาจเกิดขึ้นโดยที่ตระหนักในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ และไม่ได้ตระหนักว่าเกิดการเรียนรู้ การเรียนรู้อาจไม่ได้เกิดขึ้นอย่างทันทีแต่ต้องใช้เวลาที่ค่อยๆ เกิดขึ้น

9. จัดการเรียนรู้จากสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน เนื่องจากการเรียนรู้ที่อย่างมีความหมายต่อผู้เรียนเป็นผลมาจากทั้งระบบการจำเป็นมิติ และการท่องจำ

10. จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับหน้าต่างโอกาสของการเรียนรู้ (Windows of opportunity) และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

11. จัดบรรยากาศที่ปราศจากความกลัว และมีความท้าทายให้ต้องการเรียนรู้ เนื่องจากความท้าทายจะช่วยกระตุ้นให้ต้องการเรียนรู้ ส่วนความกลัวจะยับยั้งการเรียนรู้

12. จัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล เนื่องจากสมองของแต่ละคนล้วนแตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากพันธุกรรม และสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน

แนวคิดดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับหลักการทำงานของสมองเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ เป็นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กมีอิสระในการ เลือกเรียนตามความสนใจ และความสามารถ ได้ฝึกคิด

วิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติจริง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสได้
ปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้จากบุคคลอื่น ได้ทำกิจกรรมที่ท้าทายและเกิดความ
สำเร็จ ได้เรียนรู้ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย อบอุน และยอมรับ และมี
โอกาสนำความรู้ที่เรียนไปใช้อย่างมีความหมาย

การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ : หัวใจสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

การเรียนรู้แบบลงมือกระทำ (Active Learning) เป็นการเรียนรู้ซึ่งเด็ก
ได้จัดกระทำกับวัตถุ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล ความคิด และเหตุการณ์ จน
กระทั่งสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Hohmann and Weikart,
1995) การเรียนรู้แบบลงมือกระทำเป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนาเด็ก
และจะเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุดใน โปรแกรมที่พัฒนาเด็กอย่าง
เหมาะสมกับพัฒนาการ การเรียนรู้แบบลงมือกระทำมีองค์ประกอบที่
สำคัญ ดังนี้

1. การเลือกและตัดสินใจ เด็กจะเป็นผู้ริเริ่มกิจกรรมจากความ
สนใจและความตั้งใจของตนเอง เด็กเป็นผู้เลือกวัสดุอุปกรณ์และตัดสินใจ
ว่าจะใช้วัสดุอุปกรณ์นั้นอย่างไร การที่เด็กมีโอกาเลือกและตัดสินใจจะ
ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าได้รับการถ่ายทอดความรู้จาก
ผู้ใหญ่ ดังนั้น ผู้ใหญ่ที่ตระหนักถึงความสำคัญเรื่องการเลือกและการตัดสินใจ
ต้องจัดให้เด็กมีอิสระที่จะเลือกได้ตลอดทั้งวันขณะที่ปฏิบัติกิจวัตร
ประจำวันไม่ใช่เฉพาะในช่วงเวลาเล่นเสรีเท่านั้น

2. สื่อ ห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำจะมีเครื่องมือ และ
วัสดุอุปกรณ์ที่หลากหลาย เพียงพอ และเหมาะสมกับระดับอายุของเด็ก
เด็กต้องมีโอกาสและมีเวลาเพียงพอที่จะเลือกใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างอิสระ

เมื่อเด็กใช้เครื่องมือหรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เด็กจะมีโอกาสเชื่อมโยงการกระทำต่างๆ และเรียนรู้ในเรื่องของความสัมพันธ์และมีโอกาสในการแก้ปัญหามากขึ้นด้วย

3. การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประสาทสัมผัสทั้ง 5 การที่ให้เด็กได้สำรวจและจัดกระทำกับวัตถุโดยตรงทำให้เด็กรู้จักวัตถุ หลังจากที่ได้เด็กคุ้นเคยกับวัตถุแล้วเด็กจะนำมาวัตถุต่างๆ มาเกี่ยวข้องกันและเด็กจะได้เรียนรู้เรื่องความสัมพันธ์ ผู้ใหญ่มีหน้าที่จัดให้เด็กค้นพบความสัมพันธ์เหล่านี้ด้วยตนเอง

4. ภาษาจากเด็ก สิ่งที่เด็กพูดจะสะท้อนประสบการณ์และความเข้าใจของเด็ก ในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำเด็กมักจะเล่าว่าตนกำลังทำอะไร หรือทำอะไรไปแล้วในแต่ละวัน เมื่อเด็กมีอิสระในการใช้ภาษาเพื่อสื่อความคิดและรู้จักฟังความคิดเห็นของผู้อื่น เด็กจะเรียนรู้วิธีการพูดที่เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น เด็กจะได้พัฒนาการคิดควบคู่ไปกับการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองด้วย

5. การสนับสนุนจากผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ในห้องเรียนที่เรียนรู้แบบลงมือกระทำต้องสร้างความสัมพันธ์กับเด็ก สังเกตและค้นหาความตั้งใจและความสนใจของเด็ก ผู้ใหญ่ควรรับฟังเด็ก ส่งเสริมให้เด็กคิดและทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง

ในห้องเรียนที่เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำ เด็กจะได้ปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ คน แนวคิด และเหตุการณ์สำคัญต่างๆ อย่างหลากหลาย สิ่งเหล่านี้เป็นประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกในชีวิตประจำวันอย่างเป็นธรรมชาติ และการที่เด็กมีประสบการณ์สำคัญซ้ำแล้วซ้ำอีกเช่นนี้ก็ช่วยให้เด็กสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ในที่สุดการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำเป็นการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับหลักการทำงานของสมอง และเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้น

เด็กเป็นศูนย์กลาง กล่าวคือ เมื่อเด็กลงมือปฏิบัติ เด็กจะได้ใช้ผัสสะในการรับรู้ข้อมูลทั้งในรูปของภาพ เสียง สัมผัส ทั้งยังประกอบด้วยประสบการณ์ของเหตุการณ์ต่างๆ การใช้วงจรของเซลล์สมองพร้อมๆ กันมากเท่าใด เสถียรภาพความเชื่อมโยงของวงจรก็เกิดได้เร็วเท่านั้น (สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้, 2550) จึงสามารถกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบลงมือกระทำถือเป็นหัวใจสำคัญของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย

กิจกรรมหลัก 6 กิจกรรม:แนวทางในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการในระดับปฐมวัยที่สอดคล้องกับหลักการทำงานของสมอง

แนวทางการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ คำว่า "บูรณาการ" จึงเป็นคำที่คุ้นเคยสำหรับครู แต่อาจเกิดความเข้าใจที่สับสนว่าการบูรณาการเป็นการนำองค์ความรู้ต่างๆ มากองรวมกัน โดยที่ทุกทักษะมารวมเอาไว้ด้วยกันอย่างไม่สามารถแยกแยะอะไรได้ และอ้างว่าให้เด็กทำกิจกรรม ทั้งๆ ที่ครูก็ไม่ชัดเจนว่าผสมผสานอะไรไว้ด้วยกัน การบูรณาการถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งของการสอน รวมทั้งเป็นปรัชญาในการสอนที่นำเนื้อหาความรู้จากหลายวิชามาสัมพันธ์ที่จุดเดียวกัน (Focus) หรือหัวเรื่อง (Theme) เดียวกัน (วลัย พานิช, 2546) ทั้งนี้ วรรณาท รักสกุลไทย (2548) ได้สรุปความหมายของการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการไว้ว่าเป็นการจัดประสบการณ์ที่นำความรู้ ความคิดรวบยอด ทักษะ และประสบการณ์สำคัญทั้งหมดที่ผู้เรียนจะได้รับในสาระการเรียนรู้ต่างๆ มาเชื่อมโยงผสมผสานเข้าด้วยกันอย่างมีความหมาย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งเป็นการขจัดความซ้ำซ้อน ความไม่

สัมพันธ์ และความไม่ต่อเนื่อง โดยเฉพาะในระดับปฐมวัยศึกษา ซึ่งเน้นการพัฒนาโดย

องค์รวม

เมื่อพิจารณาความหมายของการบูรณาการจะเห็นได้ว่า ความรู้ ความคิด และประสบการณ์สำคัญต่างๆ นั้นต่างมีความสัมพันธ์กัน และหน่วยย่อยที่สัมพันธ์กันเหล่านี้เกิดการผสมผสานหลอมรวมจนเกิด

เอกลักษณ์ใหม่ที่มีความเป็นหนึ่งเดียว

แนวทางหนึ่งในการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวของการจัดประสบการณ์ในระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง

1. กิจกรรมเสรี เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นกับ สื่อและเครื่องเล่นอย่างอิสระตามมุมเล่น หรือมุมประสบการณ์ หรือศูนย์ การเรียนรู้ที่จัดไว้ โดยให้เด็กมีโอกาเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจ และความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม ลักษณะของการ เล่นของเด็กมีหลายลักษณะ เช่น การเล่นบทบาทสมมติและเล่นเลียนแบบ ในมุมบ้าน มุมหมอ มุมร้านค้า มุมวัด มุมเสริมสวย ฯลฯ การอ่านหรือดู ภาพในมุมหนังสือ การเล่นสร้างในมุมบล็อก การสังเกตและทดลองในมุม วิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติ การเล่นฝึกทักษะต่างๆ ในมุมเครื่องเล่น สัมผัสหรือมุมของเล่นหรือมุมเกมการศึกษา เป็นต้น

การจัดกิจกรรมเสรี หากครูจัดมุมเล่นโดยจัดวางวัสดุ อุปกรณ์ที่ไม่เหมาะสมกับวัย ไม่ทำลาย หรือไม่เคยเปลี่ยนแปลงอะไรเลย ย่อมทำให้เด็กเสียโอกาสในการเรียนรู้ เพราะสมองจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อมีสิ่ง จูงใจที่ชักนำให้สมองสนใจผลิตความรู้ สมองจะมีกระบวนการเลือกคัด กรองเฉพาะสิ่งที่น่าสนใจเท่านั้นเข้าสู่การรับรู้ของสมอง ทั้งนี้ การจัดมุม

เล่นที่ดีที่สามารถส่งเสริมจึงควรจัดสื่อที่ตรงกับความสนใจของเด็ก เหมาะสมกับระดับพัฒนาการ จัดอุปกรณ์ให้เพียงพอกับเด็ก และจัดวางให้เด็กหยิบใช้และเก็บเองได้ จัดให้น่าสนใจ และดึงดูดให้เด็กเข้าไปเล่น โดยมี การเปลี่ยนแปลงสื่อที่จัดไว้อย่างสม่ำเสมอตามหัวข้อที่เด็กสนใจและกำลัง เรียนรู้ตามหลักสูตรเพื่อกระตุ้นให้เด็กต้องการเรียนรู้ ทั้งนี้ครูอาจให้เด็กมี ส่วนร่วมในการจัดมุมเล่นด้วยก็ได้ สิ่งสำคัญคือต้องจัดเวลาให้เด็กมี โอกาสได้เล่นหรือจัดกระทำกับสื่อต่างๆอย่างเพียงพอ

2. กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้เด็กได้ แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีกปะ ตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นๆ ที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ ได้รับรู้เกี่ยวกับความงาม และได้แสดงออกทางความรู้สึก และความสามารถของ ตนเอง การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ควรจัดให้เด็กทำทุกวัน โดยอาจจัดวันละ 3-5 กิจกรรมให้เด็กเลือกทำอย่างน้อย 1-2 กิจกรรมตามความสนใจ

การจะพัฒนาด้านศิลปะและการสร้างสรรค์ให้เด็กต้องเข้าใจ ว่า ศิลปะคือกระบวนการที่สมองถอดความคิดออกมาเป็นภาพและชิ้นงาน ต่างๆกระบวนการพัฒนาศิลปะและการสร้างสรรค์ของเด็กจึงเน้นให้เด็กคิด และลงมือทำออกมาเมื่อเด็กทำงานศิลปะเด็กจะเกิดการเชื่อมโยงในสมอง คิดจินตนาการ และผลโดยตรงที่เด็กได้รับ คือ ความรู้สึกพอใจ มีความสุข และได้สัมผัสสุนทรียะของโลกตั้งแต่วัยเยาว์ การแสดงออกทางศิลปะจึง เปรียบเสมือนการสร้างจินตนาการเป็นรูปร่างภายนอกแล้วป้อนกลับเข้าสู่สมอง เป็นการทำให้สมองได้จัดการกับจินตนาการต่างๆ ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ยิ่งทำ ยิ่งจัดระบบความคิดได้ดีขึ้น ในการใช้กิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อ พัฒนาสมอง ครูจึงควรให้เด็กมีเวลาเต็มที่ในการทำงานศิลปะ ให้เด็กมี ประสบการณ์ทางประสาทสัมผัส มีโอกาสทดลองใช้วัสดุ และเครื่องมือที่ หลากหลาย ได้พูดคุยเกี่ยวกับงานของตนเองหรือให้เด็กได้จัดแสดงและ

นำเสนอผลงาน ศิลปะของเด็กไม่ควรเน้นการลอกเลียนแบบ หรือการทำให้เหมือนของจริง เนื่องจากสายตาและจินตนาการของเด็กวัยนี้ยังไม่ได้มุ่งไปสู่ความถูกต้องของสัดส่วนแสงหรือเงา

3. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง เครื่องเคาะจังหวะ หรืออุปกรณ์อื่นๆ มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เด็กวัยนี้ร่างกายกำลังอยู่ในระหว่างพัฒนา การใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายยังไม่ผสมผสานหรือประสานสัมพันธ์กันอย่างสมบูรณ์ การทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะช่วยให้เด็กเรียนรู้จังหวะและควบคุมการเคลื่อนไหวของตนเองได้

สมองส่วนที่รับผิดชอบหลักเกี่ยวกับการจัดสมดุลของร่างกาย คือ สมองเล็กหรือซีรีเบลลัม (Cerebellum) การกระตุ้นสมรรถนะของสมองส่วนนี้จะส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถในด้านการรับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมไปด้วยพร้อมๆ กัน ช่วงปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่ดีที่สุดในการพัฒนาทักษะเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ซึ่งจะช่วยพัฒนาระบบความสัมพันธ์ของประสาทสัมผัส เด็กต้องพัฒนาความสามารถในการใช้ตา มือ เท้า และประสาทรับความรู้สึกต่างๆ ให้สัมพันธ์กัน การเคลื่อนไหวร่างกายของเด็กเป็นการเตรียมสมรรถนะของร่างกายทุกส่วนเพื่อใช้ประโยชน์ในการมีชีวิตอยู่ และพร้อมกันนั้นการเคลื่อนไหวร่างกายก็พัฒนาความสามารถของสมองอันเป็นเครื่องมือของการเรียนรู้ไปด้วย

4. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิด แก้ปัญหา ใช้เหตุผล และฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น สนทนา อภิปราย เล่านิทาน

สาธิต ทดลอง ศึกษาสถานอกสถานที่ เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง เล่นเกม ท่อง คำคล้องจองประกอบอาหารเชยวิทยากรมาพูดคุยกับเด็กฯลฯ

กระบวนการให้สมองเรียนรู้ที่จะให้ความหมายสิ่งที่เห็น สิ่ง ที่เผชิญ ดีความ และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสิ่งต่างๆ ที่รับรู้มา เป็นการพัฒนากระบวนการคิดของเด็ก ซึ่งต้องอาศัยข้อมูลจากการรับรู้ ของสมองจำนวนมาก ถ้าไม่มีข้อมูลในความทรงจำ ก็ไม่สามารถคิดอะไร ออกมาได้ ดังนั้นกระบวนการพัฒนาการคิดของของเด็กจึงต้องมุ่งเน้นให้ เด็กได้มีประสบการณ์ที่ต้องใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า สิ่งทีก่อรูปในการคิด ของเด็กเริ่มต้นที่การจับต้อง สัมผัส และมีประสบการณ์โดยตรง สมองรับรู้ ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า แล้วก่อรูปเป็นวงจรแห่งการคิดขึ้นมาในสมอง ประสบการณ์ของเด็กผ่านการสัมผัส การชิม การดมกลิ่น การได้ยิน และ การเห็น จึงเป็นพื้นฐานของการสร้างความหมายให้แก่สิ่งต่างๆ ครูจึงควร ออกแบบกิจกรรมเสริมประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้แบบลงมือกระทำซึ่งจะ ทำให้เด็กมี โอกาสใช้ประสาทสัมผัสทั้งห้า รวมทั้งจัดให้เด็กมีประสบการณ์ ในสถานการณ์จำลองทุกอย่างที่เป็นไปได้ เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดสิ่งที่ซับซ้อนขึ้นตามลำดับ เด็กจะได้เคยชินกับการใช้ความคิดและคิดเป็นใน ที่สุด

5. กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกา สออกไปนอกห้องเรียนเพื่อออกกำลังกาย เคลื่อนไหวร่างกายและแสดงออก อย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถของเด็กแต่ละคนเป็น หลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ควรจัดให้เด็กได้เล่น เช่น การเล่นเครื่องเล่น สนามที่เด็กได้ปีนป่าย โยกหรือไกว หมุน โหน เดินทรงตัว หรือ เล่นเครื่อง เล่นล้อเลื่อน การเล่นทราย การเล่นน้ำ การเล่นสมมติในบ้านจำลอง การ เล่นในมุมช่างไม้การเล่นกับอุปกรณ์กีฬาการเล่นเกมการละเล่นฯลฯ

การพัฒนาด้านการเคลื่อนไหวของร่างกาย เป็นการ พัฒนาโครงสร้างทั้งระบบของร่างกายที่ใช้ในการควบคุมสั่งการตัวเอง

และการรับข้อมูลจากสิ่งแวดล้อม กระบวนการพัฒนาร่างกายและการเคลื่อนไหวของเด็กจำเป็นต้องได้รับการกระตุ้นอย่างเต็มที่ เพื่อให้ร่างกายทุกส่วนทั้งกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กให้ทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการเหล่านี้ต้องเน้นให้เด็กได้ใช้งานร่างกายให้ครบถ้วน และพัฒนาจนมีสมรรถนะดีเต็มตามศักยภาพของเด็ก นอกจากนี้การที่เด็กได้เล่น ไม่ว่าจะเป็นการหมุนตัว กระโดด คลาน กลิ้ง วิ่ง ไต่ ฯลฯ จะช่วยพัฒนาความสามารถในการรับรู้ระยะ มิติ มีการพัฒนาสมองให้สมดุลเป็นปกติ สิ่งที่เด็กเล่น เช่น การควบคุมท่าทางการเดิน การวิ่งแข่ง การเล่นเกมกระดาน การเดินบนกระดานแผ่นเดียว ล้วนเป็นการทำซ้ำๆ ดัดแปลงท่าทางที่ไม่สมบูรณ์เพื่อสร้างสมองให้พร้อมสำหรับการใช้งานในวัยถัดไป

6. กิจกรรมเกมการศึกษา เป็นเกมการเล่นที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียว หรือเล่นเป็นกลุ่มก็ได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผล และเกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่/ระยะ เกมการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย เช่น เกมจับคู่ เกมแยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ลอตโต ภาพตัดต่อ ฯลฯ

การให้เด็กเล่นเกมการศึกษาเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาสมองด้านการคิด เมื่อเซลล์สมองถูกกระตุ้นด้วยสัญญาณต่างๆ เกิดเป็นข้อมูลจำนวนมาก การคิดจะสร้างความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลเหล่านั้นซึ่งจะกลายเป็นข้อมูลใหม่อีกชั้นหนึ่งซึ่งซับซ้อนขึ้น การที่เด็กเล่นเกมการศึกษาจึงเป็นการกระตุ้นให้สมองได้จัดความสัมพันธ์ของข้อมูลที่มีอยู่เดิม ทำให้เกิดความสัมพันธ์ของข้อมูลแบบใหม่ เมื่อเกิดซ้ำๆ กัน ก็จะเกิดความคงตัวในวงจรแห่งของเซลล์สมองนั่นเอง

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมหลัก 6 กิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ครอบคลุมการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ พัฒนากล้ามเนื้อเล็ก พัฒนาการอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม พัฒนาสังคมนิสัย พัฒนาการ

คิด พัฒนาภาษา และส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย และหลักการทำงานของสมองอย่างชัดเจน แม้ว่าจะเป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ที่มีมานานมากแล้วก็ตาม หากครูจัดได้ถูกต้อง และครบถ้วนอย่างสม่ำเสมอ นำไปสู่การทำให้เด็กกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และเกิดแรงจูงใจในการเรียน เด็กได้รับการพัฒนาทั้งด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ครบทุกด้าน ช่วยเกิดการ พัฒนาแบบองค์รวม ทั้งสาระการเรียนรู้ ทักษะ และประสบการณ์สำคัญ ช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการจำ การคิด และการแก้ปัญหา และช่วยให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ รวมทั้งคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กันไป เด็กจะสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยความรู้ นั้นเป็นความรู้ที่

คงทนไม่ลบเลือนไปโดยง่าย

การออกแบบแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาครบทุกด้าน บรรลุจุดมุ่งหมายตามหลักสูตรนั้น ครูจำเป็นต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมร่วมกับเด็กได้อย่างเหมาะสม และบรรลุผลตามจุดหมายที่กำหนด การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่สามารถนำไปใช้ได้จริงและเกิดประโยชน์กับเด็กปฐมวัย

อย่างเต็มที่ ครูจะต้องสามารถตอบคำถามพื้นฐานต่อไปนี้

1. วางแผนการจัดประสบการณ์สำหรับใคร ครูต้องรู้จักเด็กที่ตนเองรับผิดชอบ รู้พัฒนาการตามวัย ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ รวมทั้งรู้ว่าควรปรับปรุงและพัฒนาเด็กคนใดในเรื่องใดบ้าง
2. ต้องการให้เด็กเรียนรู้อะไร ครูต้องรู้จุดหมายของการจัดประสบการณ์ ครูจึงควรศึกษาก่อนว่าทักษะ สาระการเรียนรู้ หรือ

ประสบการณ์สำคัญใดที่จะจัดให้กับเด็ก แล้วจึงวางแผนการจัดกิจกรรมต่อไป

3. เด็กจะเรียนรู้เรื่องที่ต้องการให้เรียนรู้ได้ดีที่สุดได้อย่างไร ครูต้องรู้จักคิดหาวิธีสอน และสื่อเพื่อช่วย

ให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ

4. รู้ได้อย่างไรว่าเด็กเกิดการเรียนรู้หรือไม่ มากน้อยเพียงใด ครูต้องรู้วิธีประเมินผล สร้างและใช้

เครื่องมือประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม

เมื่อตอบคำถามดังกล่าวข้างต้นแล้ว ครูสามารถนำคำตอบมาใช้เป็นข้อมูลในการออกแบบการจัดประสบการณ์ ครูควรรวบรวมวัสดุอุปกรณ์และแหล่งความรู้ต่างๆ เพื่อเขียนแผนการจัดประสบการณ์ตามแนวทางการจัดกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรม ทั้งนี้ ครูอาจกำหนดกิจกรรมแต่ละหน่วยการเรียนรู้ไว้อย่างกว้างๆ ก่อนแล้วจึงเขียนแผนการจัดประสบการณ์ที่มีรายละเอียดที่ครอบคลุมจุดประสงค์ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมสื่อและ

การประเมินผล

สิ่งสำคัญที่ครูควรคำนึงถึงในการเขียนแผนการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยไม่ใช่รูปแบบการเขียนแผนการจัดประสบการณ์ เช่น การเขียนแบบตาราง แบบกิ่งตาราง หรือแบบความเรียง แต่ควรคำนึงถึงการออกแบบกิจกรรมตามหลักการทำงานของสมอง การจัดการจัดการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ และแนวทางการจัดประสบการณ์แบบบูรณาการดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ไม่ควรให้ความสำคัญกับการเขียนแผนการจัดประสบการณ์มากเกินไปกว่าการจัดประสบการณ์จริงสำหรับเด็ก แต่ก็ไม่ควร

ปล่อยให้แผนการจัดประสบการณ์เป็นสิ่งที่ถูกละเลย เพราะแผนการจัดประสบการณ์ที่ดีย่อมนำไปสู่การสอนที่ดี และดีกว่าการจัดประสบการณ์โดยไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้าอย่างแน่นอน

เมื่อนำแผนการจัดประสบการณ์ไปใช้ในการจัดกิจกรรมประจำวันให้แก่เด็กปฐมวัย ครูควรให้ความสำคัญกับการสอนที่มีการการออกแบบการสอนไว้ล่วงหน้า พอๆ กับประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพจริง โดยไม่ได้คาดการณ์ไว้ หลังจากจัดประสบการณ์แล้วควรทำบันทึกหลังสอน โดยประเด็นที่ควรบันทึก ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ของเด็กตามจุดประสงค์ของการจัดประสบการณ์ การตอบสนองของผู้เรียนต่อการจัดประสบการณ์ ข้อสังเกตเกี่ยวกับสื่อ การออกแบบการจัดประสบการณ์ และลักษณะการเรียนรู้ของเด็ก แล้วนำผลที่บันทึกนี้มาใช้ในการปรับแผนการจัดประสบการณ์ในวันต่อไปให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

บทบาทครูปฐมวัยในการจัดการเรียนรู้

บทบาทครูในการจัดการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่พิจารณาจากกระบวนการสอนไว้ 3 ประการคือ 1) บทบาทในการเตรียมการสอน ได้แก่ การเตรียมสาระการเรียนรู้ การจัดหาแหล่งเรียนรู้และการวางแผนการสอน 2) บทบาทในการสอน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างบรรยากาศ การจัดสภาพแวดล้อม การกระตุ้นเร้าผู้เรียน การอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามที่ได้ออกแบบไว้ 3) บทบาทในการประเมินผลการเรียนรู้ที่ออกแบบไว้ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

จากแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว สามารถนำมาสู่การจัดการเรียนรู้ในระดับปฐมวัยศึกษาที่มีองค์ประกอบ 3 ประการดังนี้

1. การเตรียมผู้สอนให้พร้อม
2. การวางแผนการเรียนรู้
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ซึ่งในแต่ละองค์ประกอบมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การเตรียมผู้สอนให้พร้อม ซึ่งความหมายของการเตรียมผู้สอนให้พร้อม หมายถึงการที่ผู้สอนจะต้องมีความพร้อมในด้านความรู้ที่จะนำไปสู่การจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน ทั้งนี้องค์ประกอบด้านความพร้อมที่เกี่ยวข้องกับความรู้มีดังนี้

1.1 การมีความพร้อมด้านความรู้ที่ตรงตามหลักสูตรกำหนด ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องวิเคราะห์จากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พ.ศ. 2546 ที่กำหนดสาระที่ควรเรียนรู้ไว้ 4 เรื่องด้วยกันคือ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก ธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่าง ๆ รอบตัว จากนั้นจึงหาความรู้ในเรื่องดังกล่าวในขอบเขตที่จะนำมาสู่การสร้างกรอบความรู้ที่พอเหมาะและพอเพียงกับผู้เรียน

1.2 การกำหนดความรู้ ทั้งนี้ผู้สอนจะนำหัวข้อเนื้อหาที่ได้จากการวิเคราะห์หลักสูตรมากำหนดขอบเขตของเนื้อหาสาระที่เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความยากง่ายของเนื้อหาสาระ ความพอเพียงกับความสามารถที่จะเรียนรู้ในแต่ละวัย และความสอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของผู้เรียน

1.3 การศึกษาความรู้ที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์ การกลั่นกรองสาระให้มีความเหมาะสมกับธรรมชาติในการเรียนรู้ของผู้เรียน และศึกษาถึงธรรมชาติ ลักษณะของสาระความรู้ นั้น ๆ เพื่อเข้าใจถึงคุณค่าของความรู้ที่จะก่อให้เกิดเป็นความรู้ที่มีความหมายต่อผู้เรียน

1.4 จัดลำดับความรู้จากง่ายไปหายาก ทำความเข้าใจ และจัดความรู้ที่ซับซ้อนให้มีความง่ายเหมาะกับการทำความเข้าใจ และเชื่อมโยงความรู้ไปสู่สาระที่มีอยู่ในสภาพชีวิตจริงที่ ผู้เรียนประสบ ทั้งนี้เพื่อให้

เกิดประโยชน์ในแง่ของการนำความรู้ไปใช้

1.5 มีความรู้ที่พร้อมที่จะให้คำอธิบาย คำแนะนำ หรือให้คำปรึกษา ให้ความรู้ที่ ชัดเจนตรงไปตรงมา และเป็นความรู้ที่ถูกต้อง สมบูรณ์

1.6 การเตรียมแหล่งความรู้เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ประกอบการเรียนรู้ ทั้งจากการปฏิบัติ การทดลอง การสืบเสาะ การสืบค้น ซึ่งแหล่งความรู้จะต้องเป็นแหล่งความรู้ที่ใช้ประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ในแบบแผนต่าง ๆ ที่มีความเหมาะสมสอดคล้องกันกับลักษณะของความรู้ ลักษณะของกิจกรรม และธรรมชาติของผู้เรียน แหล่งความรู้ที่จัดเตรียมหรือจัดหา ได้แก่ แหล่งความรู้ประเภทสื่อการเรียนรู้ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ประกอบกิจกรรมหรือการปฏิบัติการ หรือการทดลอง แหล่งความรู้ประเภทห้องสนับสนุนกิจกรรม เช่น ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ ห้องสืบค้น รวมทั้งแหล่งความรู้ในชุมชน แหล่งความรู้ประเภทบุคคล ได้แก่ วิทยากร ผู้รู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ ทั้งนี้จะต้องมีการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งความรู้เหล่านี้และจัดเก็บไว้อย่างเป็นระบบเพื่อการนำมาใช้ และขณะเดียวกันจะต้องมีการกลั่นกรองจัดนำเสนอแหล่งความรู้ให้มีความเหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียนด้วย

1.7 การเข้าใจผู้เรียน ได้แก่ การทำความเข้าใจถึงลักษณะธรรมชาติของผู้เรียนระดับปฐมวัยศึกษา เกี่ยวกับธรรมชาติของการเรียนรู้ประจำวัย และคุณลักษณะตามวัยของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อนำมาสู่การจัดสาระความรู้ที่พอเหมาะกับผู้เรียน

1.8 การพัฒนาความรู้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอให้มีความพอเหมาะ มีความเป็นปัจจุบัน และนำมาใช้พัฒนาความรู้เดิมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

2 . การวางแผนการเรียนรู้ เป็นการกำหนดวิธีการจัดประสบการณ์ที่จะนำผู้เรียนไปสู่ จุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน ความสามารถและคุณลักษณะตามวัยของผู้เรียน วิธีการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับธรรมชาติผู้เรียน ทั้งนี้โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดีขึ้น

สำหรับการวางแผนการเรียนรู้นั้น จะเกี่ยวเนื่องกับกระบวนการจัด
ประสบการณ์ใน 4 เรื่องดังนี้

2.1 การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นการคาดหวัง
ของกระบวนการจัดประสบการณ์ที่ต้องการให้ผู้เรียนพัฒนาไปสู่เป้าหมาย
ของการจัดการเรียนรู้ในแต่ละครั้งว่าต้องการพัฒนาผู้เรียนไปในลักษณะ
ใด ทั้งนี้การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับผู้มุ่งหมาย
ทางการศึกษาใน 3 ลักษณะคือ จุดมุ่งหมายทางด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และ
ทักษะพิสัย ขณะเดียวกันการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จะต้องคำนึง
ถึงประสบการณ์สำคัญว่า ในการจัดประสบการณ์ครั้งนี้ต้องการให้ผู้เรียน
ได้รับประสบการณ์สำคัญอย่างไรบ้าง การกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้จะ
ช่วยเป็นแนวทางที่จะนำไปสู่การกำหนดวิธีการจัดประสบการณ์ที่
สอดคล้องกันต่อไป

2.2 การกำหนดสาระการเรียนรู้ เป็นการนำความรู้ที่ได้
กลั่นกรองและกำหนดขอบเขตที่เหมาะสมกับผู้เรียนมากำหนดไว้ ทั้งนี้ต้อง
เป็นสาระที่มีความหมายต่อผู้เรียน เชื่อมโยงกับชีวิตจริง มีความยากง่ายที่
เหมาะสมกับวัย และสามารถนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการ
สร้างความรู้ด้วยตนเอง ด้วยวิธีการที่เหมาะสม

2.3 การกำหนดวิธีการจัดประสบการณ์ เป็นการจัด
ประสบการณ์ที่ยึดหลักการเรียนรู้จากการกระทำ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมใน
การจัดการเรียนรู้ ได้เคลื่อนไหว สำรวจ สังเกต สืบค้น ทดลอง และเรียนรู้
ร่วมกับกลุ่ม การกำหนดวิธีการจัดประสบการณ์นี้ จะต้องสอดคล้องกับ จุด
ประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

2.4 กำหนดวิธีการประเมินผล เป็นการประเมินผู้เรียน
ว่ามีการเปลี่ยนแปลงพัฒนาไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่
ซึ่งจะต้องมีการกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้น
กับผู้เรียน โดยนำจุดประสงค์การเรียนรู้มาเป็นหลัก และกำหนดการ
ประเมินผลตามจุดประสงค์นั้น ทั้งนี้ต้องเป็นการประเมินผลที่ครอบคลุม
ทั้งด้านกระบวนการและผลงาน มีการออกแบบเครื่องมือการประเมินผลที่
เหมาะสมและใช้ประเมินได้ตรงกับสิ่งที่ต้องการ

3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เป็นการออกแบบกิจกรรม

สำหรับผู้เรียน โดยยึดหลักการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และรับรู้ผ่านอวัยวะสัมผัส ทั้งนี้การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จะต้องพิจารณาจากจุดประสงค์การเรียนรู้ว่าต้องการให้ผู้เรียนพัฒนาในเรื่องใด ต้องการให้ได้รับประสบการณ์สำคัญด้านใด สารการเรียนรู้ที่กำหนดไว้นั้นมีธรรมชาติของความรู้ในลักษณะใด จากนั้นจึงเลือกแบบกิจกรรมที่เหมาะสมตามวัยของเด็ก

แหล่งเรียนรู้ของเด็ก

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม

อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

การสร้างความร่วมมือกับชุมชนและเครือข่ายชุมชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนในภูมิภาคและชนบทในกระบวนการพัฒนา เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้พัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการปัญหาได้ด้วยตนเอง เพื่อประโยชน์ของตนเอง ครอบครัว และชุมชน ตลอดจนสามารถสนองตอบต่อการกระจายการพัฒนาได้อย่างเต็มที่และทั่วถึง ดังนั้นการพัฒนาในอนาคตจะเน้นที่การสร้าง ความเข้มแข็งของชุมชนในภูมิภาคและชนบท ให้สามารถพึ่งตนเองได้ โดยมีเศรษฐกิจ

ชุมชนที่มั่นคงเป็นต้นนำ และเป็นฐานในการยกระดับรายได้และคุณภาพชีวิตในอนาคต ทั้งนี้ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนและองค์กร

ประชาชนจำเป็นจะต้องเข้ามาเสริมบทบาทของภาครัฐซึ่งเป็นผู้สนับสนุนการพัฒนาเดิม ซึ่งเป็นการผนึกกำลังในการพัฒนาและนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนชนบทเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ชุมชนมีความพร้อมในเบื้องต้นในการตอบรับการเข้าร่วมสนับสนุนการพัฒนาโดยยกระดับความรู้ความสามารถในการเข้าร่วมกระบวนการพัฒนาของชุมชนและมีแนวทางในการเตรียมความพร้อมของชุมชน เสริมสร้างกระบวนการพัฒนาคนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการจัดการและทักษะที่หลากหลาย พร้อมกับพัฒนาความเป็นผู้นำและความเข้มแข็งของกลุ่มต่างๆ ในชุมชน โดยจัดการฝึกอบรมด้วยวิทยากรทั้งจากชาวบ้านและภายนอกให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน และมีการเรียนรู้แลกเปลี่ยนจัดระบบประมาณสนับสนุนองค์กรชุมชนเพื่อส่งเสริมการรวมกลุ่มของชุมชนทุกรูปแบบส่งเสริมให้องค์กรชุมชนเป็นตัวกลางในการรับการสนับสนุนและความช่วยเหลือเพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ทำงาน ควบคุม และติดตามผล

ซึ่งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้ามได้ให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมและการเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน เช่น การพาเด็กเข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา รวมถึงการเชิญปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้แก่เด็ก เช่น การสานก๊วยสลาก (เป็นประเพณีทางภาคเหนือ) , การห่อขนมเทียน , การทำกระทง ฯ รวมถึงการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ให้ผู้ปกครองได้เข้ามามีส่วนร่วมเช่น โครงการแม่อยู่สอนหลานแปรงฟัน, โครงการเยี่ยมบ้านเด็ก,

โครงการสานสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ปกครอง , โครงการวันสงกรานต์, โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้น งานกีฬาสี่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กร่วมกับโรงเรียนอนุบาลเทศบาลตำบลท่าข้าม

เป้าประสงค์

เด็กทุกคนมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย

เด็กทุกคนมีคุณธรรม จริยธรรม มีมารยาทที่ดีงาม

เด็กทุกคนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เหมาะสมตามวัย

เด็กทุกคนมีความรักในสิ่งแวดล้อม รักธรรมชาติ รักสาธารณสมบัติ
ของส่วนรวม

เด็กทุกคนเรียนรู้อย่างมีความสุข ในกิจกรรมต่าง ๆ ที่ครูจัดขึ้น

เด็กทุกคนมีสุขภาพที่แข็งแรง สมบูรณ์ ร่าเริง แจ่มใส มีสุขนิสัยที่ดี

ข้อมูลบุคลากรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม

ชื่อ – สกุล	ตำแหน่ง	ประสบการณ์ทำงาน	หน้าที่รับผิดชอบ
นางเอื้อง ปินตา แหลม	ครูผู้ดูแลเด็ก	13 ปี	ครูประจำชั้นห้องอนุบาล 2/2
นางสาวสรินยา ตันเขียว	ครูผู้ดูแลเด็ก	5 ปี	ครูประจำชั้นห้องอนุบาล 2/1
นางสาวรัตนา กันยาสุข	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	2 ปี	ครูประจำชั้นห้องอนุบาล 3
นางสาวศิริวรรณ ปินตาดง	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	1 ปี	ครูประจำชั้นห้องอนุบาล 1/1
นางสาวสุริวรรณแดงขาวเขียว	ผู้ช่วยครูผู้ดูแลเด็ก	3 ปี	ครูประจำชั้นห้องเด็กเล็ก
นางสาวเดือนเพ็ญการะบูรณ	ผู้ดูแลเด็ก	9 ปี	ครูประจำชั้นห้องเตรียมอนุบาล 1/2
นางภรณ์ไพลินอินทโยธิน	ผู้ดูแลเด็ก	5 ปี	ครูประจำชั้นห้องเตรียมอนุบาล 1/1
นางผ่องพรรณ แก้วฟู	ผู้ดูแลเด็ก	4 เดือน	ครูประจำชั้นห้องอนุบาล 1/2
นางพิชญวดี อินตา	ผู้ดูแลเด็ก	2 เดือน	ครูประจำชั้นห้องเตรียมอนุบาล 1/3
นางสาวสิริวิภา ใจกันทา	ผู้ดูแลเด็ก	2 เดือน	ครูประจำชั้นห้องเด็กเล็ก

ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน

ตารางแสดงจำนวนนักเรียนแยกเป็นชั้น

ชั้น	จำนวนนักเรียน			จำนวน ห้องเรียน	หมายเหตุ
	ชาย	หญิง	รวม		
ชั้นเด็กเล็ก	15	15	30	1	
ชั้นเตรียม อนุบาล 1/1	10	11	21	1	
ชั้นเตรียม อนุบาล 1/2	10	9	19	1	
ชั้นเตรียม อนุบาล 1/3	10	8	18	1	
ชั้นอนุบาล 1/1	14	15	29	1	
ชั้นอนุบาล 1/2	14	14	28	1	
ชั้นอนุบาล 2/1	10	13	23	1	
ชั้นอนุบาล 2/2	10	12	22	1	
ชั้นอนุบาล 3	13	14	27	1	

รวม	41	47	219		
-----	----	----	-----	--	--

การสร้างความร่วมมือหรือเครือข่ายชุมชน
เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา

เข้าร่วมกิจกรรมวันลอยกระทงกับทางหน่วยงานและชุมชน

เข้าร่วมงาน ทำข้าวบิข เกมส์ กับทางหน่วยงานและชุมชน

กิจกรรม วันสำคัญประเพณีท้องถิ่นทางภาคเหนือ
“สลากภัตร”

เข้าร่วมกิจกรรมวันปิยมหาราช กับทางหน่วยงาน

กิจกรรม สานสัมพันธ์ชุมชนกับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ภาพประกอบกิจกรรมการเรียนรู้การสอน หน่วย ลำไย

ภาพประกอบการเรียนการสอน หน่วย ลำไย

แหล่งเรียนรู้ พืชผักสวนครัว

แหล่งเรียนรู้วิถีชีวิตในชุมชน หมู่บ้านแม่ลอง

กิจกรรม วันสำคัญประเพณีท้องถิ่นทางภาคเหนือ

กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา

แบบสอบถามความพึงพอใจในด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุนจาก
ชุมชน
ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม

สังกัดกองการศึกษาเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ☐ วงในช่อง ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของแบบสอบถาม

1.เพศ

☐ ชาย

☐ หญิง

2.ตำแหน่ง

☐ กรรมการบริหารศูนย์

ครูผู้ดูแลเด็ก

ผู้ปกครอง

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

โดยใช้หลักเกณฑ์ในการพิจารณาดังต่อไปนี้

ระดับ 5 หมายถึง ดีมาก ระดับ 4 หมายถึง ดี ระดับ 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง น้อย และ ระดับ 1 หมายถึง ปรับปรุง

ที่	รายละเอียด					
		5	4	3	2	1
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการประชุมและร่วมกิจกรรมกับชุมชนในการจัดการศึกษา					
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดโครงการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา					
3	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการมีการออกเยี่ยมบ้านเด็ก ภาคเรียนละ 1 ครั้ง					
4	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการเชื่อมโยงให้บ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา					
5	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการส่งเสริมผู้ปกครองได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....
.....
.....
...

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นางภรณ์ไพลิน อินทรโยธิน

นักศึกษา โครงการ รมป 2 (ลำปาง)

สรุปแบบสอบถามความพึงพอใจในด้านการมีส่วนร่วมและการสนับสนุน

จากชุมชน

ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลท่าข้าม

สังกัดกองการศึกษาเทศบาลตำบลท่าข้าม อำเภอฮอด จังหวัดเชียงใหม่
ตารางที่ 1 แสดงค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ชาย	47	54.80
หญิง	42	47.20
รวม	89	100

ตารางที่ 2 แสดงค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวน (คน)	ค่าร้อยละ
ผู้บริหาร	3	3.37
คณะกรรมการศูนย์ฯ	9	10.12
ครู	10	11.24
ผู้ปกครอง	67	75.27
รวม	89	100

ตารางที่ 3 แสดงค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าระดับความคิดเห็น

ที่	รายละเอียด	ระดับความรับผิดชอบ				
		5	4	3	2	1
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการประชุมและร่วมกิจกรรมกับชุมชนในการจัดการศึกษา	3	56	30	-	-
2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดโครงการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	5	6	78	-	-
3	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการมีการออกเยี่ยมบ้านเด็ก ภาคเรียนละ 1 ครั้ง	85	4	-	-	-
4	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการเชื่อมโยงให้บ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	5	64	20	-	-
5	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการส่งเสริมผู้ปกครองได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	2	34	53	-	-

ตารางที่4 แสดงค่าร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ค่าระดับความคิดเห็น

ที่	รายละเอียด	ระดับความรับผิดชอบ						
		5	4	3	2	1	ค่าเฉลี่ย	เกณฑ์ตัดสิน
1	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดให้มีการประชุมและร่วมกิจกรรมกับชุมชนในการจัดการศึกษา	3.37	62.92	33.71	-	-	3.29	ปานกลาง

2	ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้จัดโครงการให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	5.6 2	87. 64	6.7 4	-	-	2.83	ปานกลาง
3	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการมีการออกเยี่ยมบ้านเด็กภาคเรียนละ 1 ครั้ง	95. 51	4.4 9	-	-	-	4.41	ดี
4	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการเชื่อมโยงให้บ้านและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา	25. 84	71. 92	2.2 4	-	-	3.41	ปานกลาง
5	ครู/ผู้ดูแลเด็กมีบทบาทในการส่งเสริมผู้ปกครองได้รับความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก	5.6 3	14. 82	59. 55	-	-	3.05	น้อย
รวม							3.40	ปานกลาง

หมายเหตุ : เกณฑ์การประเมิน

ระดับ 5	หมายถึง ดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง ดี
ระดับ 3	หมายถึง ปานกลาง
ระดับ 2	หมายถึง น้อย
ระดับ 1	หมายถึง ปรับปรุง

ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ

คะแนน 4.50 - 5.00	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับดีมาก
คะแนน 3.50 - 4.49	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับดี
คะแนน 2.50 - 3.49	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับปานกลาง

ปรับปรุง	คะแนน 1.50 - 2.49	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับน้อย
	คะแนน 1.00 - 1.49	หมายถึง	ความพึงพอใจในระดับควร